

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 21 (2298) 2003 m. spalio mėn. 15 d.

Eina 46-tus metus

Melbourne

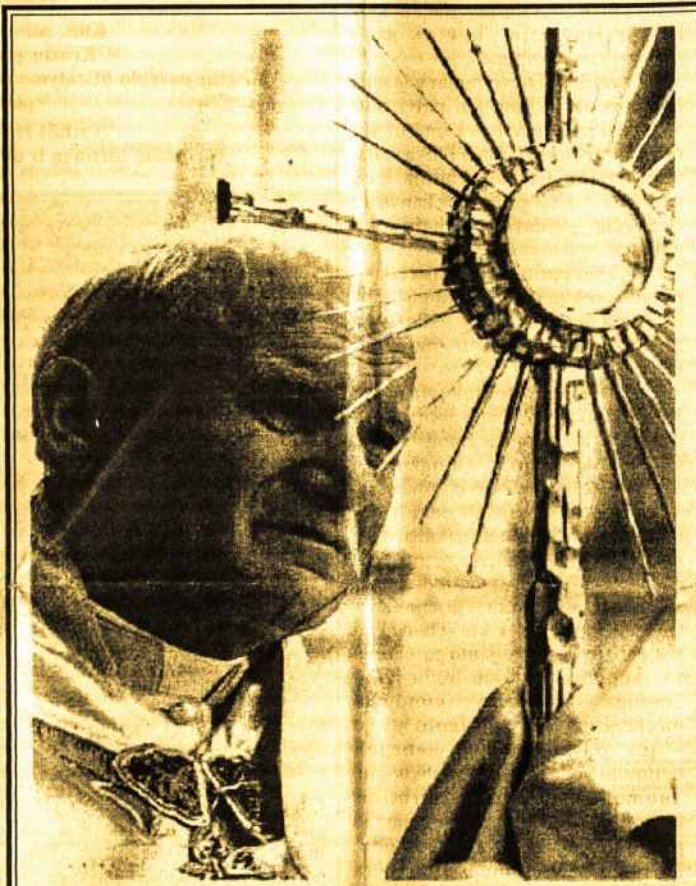
Šventasis Tėvas sveikina ir laimina Lietuvos gyventojus

Popiežius Jonas Paulius II Vilniaus arkivyskupui metropolitui kardinolui Audriui Juozui Bačkuiui atsiuntė laišką, kuriame sveikina visus Lietuvos gyventojus ir siunčia ypatingą apaštališkąjį palaiminimą, kupiną nesibaigiančių dangaus malonių.

“Man labai malonu prisiminti matytas vietas ir sutiktus žmones, ypač Vilniuje, apsilankius Aušros Vartų šventovėje ir Antakalnio kapinėse, taip pat Kaune. Iš naujo išgyvenu netoli Šiaulių, Meškuičiuose, taip pat jūsų tautos Marijos šventovėje Šiluvoje patirtus jausmus”, - sakoma popiežiaus Jono Pauliaus II laiške.

Ypač šiltai Šventasis Tėvas prisimena apsilankymą prie Šiaulių esančiame Kryžių kalne: “Ar galėčiau nesijaudinti prisimindamas Kryžių kalną? Ši įtaigi vieta Lietuvos krikščionims primena visos tautos ugningą tikėjimo liudijimą, tautos, besiremiančios pagrindiniu Dievo meilės žmonių simboliu – meile, iki galo apreikšta Jėzaus Kristaus kančia, mirtimi ir prisikėlimu. Tie kryžiai primena mums siaubingus išbandymus, kuriuos teko patirti lietuviams sunkiausiais istorijos laikotarpiais. Būtent tuomet prie Šiaulių stovintys kryžiai tapdavo neišsenkančiu vidinės galios šaltiniu, leidusiu toliau priešintis, viliantis geresnės ateities”.

Popiežius Jonas Paulius II mano, kad jo apaštališko vizito Lietuvoje dešimtmečio

Dieve, apdavanok Šventąjį Tėvą Joną Paulių Antrąjį, kurio išrinkimo 25-ąsias metines šiandien minime, savo malonės gausa, kad jo vadovaujama Kristaus Bažnyčia būtų visoms pasaulio tautoms didžioji teisingumo viltis

minėjimas gali tapti puikia proga, skatinančia žmones būti geresnius, savo gyvenimuose įgyvendinti krikščioniškas vertybes ir kurti geresnį savo ir visų Lietuvos gyventojų gyvenimą. “Daugybės iššūkių,

kuriuos tikintiesiems iškelia moderni visuomenė, akivaizdoje Kristaus mokiniai pasaulyje turi būti šviečiantys šviesa ir pasūdanti druska. Tad šiandien krikščionys privalo gražiai priimti įsipareigojimą naujajai

**-Meiskimės už mūsų
-ntąjį Tėvą Joną
Paulių.**

**tegu Dievas jį
globoja bei stiprina,
laimina žemėje ir
apsaugo nuo priešų!**

(Bažnyčios malda)

evangelizacijai, praradusiems pirmą priklausymą Kristui prasmę grąžinti suvokimą, kad jie yra gyvi Naujosios Sandoros tautos nariai. Jūsų tautos minimas vizito dešimtmetis gali būti suvokiamas kaip krikščioniškos tautos kelio į šventumą vienas iš etapų - ” - kardinolui atsiųstame laiške linki Šventasis Tėvas.

Prisimindamas visus Lietuvos gyventojus Popiežius primena, kad Lietuva neseniai apsisprendė grįžti į Europos tautų šeimą, iš kurios ji buvo išvartą išplėsta: “Lietuva, grąžinančiu ją į didelę Europos šalių šeimą, kuriai ji visuomet priklausė. Neseniai minėjote karaliaus Mindaug karūnavimo 750-ąsias metines. Būtent jis suvienijo jūsų šalį su Kristaus kryžiumi ir troško, kad valstybė, gyvendama pagal krikščioniškus principus, dar glaudžiau įsiliėtų į Europos žemyną. Tai reikalauja, kad ir šiandien Lietuva nepamirštų savo krikščioniškosios tapatybės ir savo turtingų tradicijų bei gebėtų jomis prisidėti prie viso žemyno lobyno. Tokios atsakomybės imtis ypač pašaukta katalikų bendruomenė, turinti spindėti ištikimybėje Evangelijos mokymui ir degti uolia meile, vienijančia ją su Bažnyčia.”

“Su šiais jausmais, patikėdamas šią mylimą tautą galingajam Švenčiausiosios Mergelės užtarimui, siunčiu jums, jūsų vyskupams, kunigams ir tikintiesiems ypatingą apaštališkąjį palaiminimą, kupiną nesibaigiančių dangaus malonių”, - palaiminimu baigiamas Popiežiaus Jono Pauliaus II sveikinimas

“Argi rasa nesumažina karščio? Taip ir žodis geresnis už dovaną”. “Jie kentėjo nuo didelio karščio”.

“Argi žodis ne daugiau vertas kaip gera dovana? Bet viena ir kita yra teisingame žmoguje”.

“Neišmintingųjų lūpos pasakoja paikus dalykus, o išmintingųjų žodžiai sveriami svarstyklėmis”.

“Daugelis krito po kalavijo ašmenimis, bet ne tiek, kiek žuvo per savo liežuvį”.

NESŪDYTI ŽODŽIAI

Tėvas STANISLOVAS

“Moters piktumas permaitina jos išvaizdą ir daro jos veidą tamsų it lokio, taip kad jis išrodo lyg maišas”.

“Savo burnai padaryk durų ir velkių...”

Tai vis Senasis Testamentas. Kaip dažnai mes juntame, kad pyktis mus degina. Argi nekaista mums galva nuo smarkiai plakančios širdies? Žodis įkaitina, žodis atšaldo.

Devyniasdešimt procentų barnių kyla iš pakelto balso, dešimt – dėl tikros priežasties. Štai kodėl reikės duoti apyskaitą už žodžius.

Kristus mums davė vertybių gradaciją. Bet kaip dažnai vertybės sumaišomos. Kaip dažnai sakoma: “Kaip pavadinsi – nepagandinsi!” Tuo tarpu pažvelkime į mūsų skausmų priežastį. Pirmiausia į daugumos mūsų suspaudimų priežastis yra

mintis. Antai koks nors baiminimasis dėl ateities, blogas nujautimas. O tie žodžiai!... Retai retai kuris nors iš mūsų yra verkęs ar aimanavęs nuo smūgių, o kiek sykių dantis sukandęs kentėjome nuo žodžių?!

Aš, gyvenu tarp žmonių, turinčių nešvarias lūpas”, - skundėsi Izaijas. Atsiųsk, Dieve, savo angelą su anglimis, su žarijomis, tenuvalo jis mūsų nešvarias lūpas.

Iš “Apie meilę ir tarnystę”

Mano požiūris į Dievą

Kun. Mons. P. Meilus

Yra žmonių, kurie galvoja, kad Dievas turi būti toks, kokį jie įsivaizduoja. O jeigu Dievas ne toks, tai jie jo nepripažįsta. Šitai galvojo ir Kristaus laikų fariziejai, rašto aiškintojai ir rabinai. Kodėl jie Kristų atmetė, nepripažino kaip Mesijo? Todėl, kad neatitiko pagal jų mintį. Jų nuomone, Mesijas turi būti galingas karo vadas, užkariauti visą pasaulį, o tuomet visi turėtų tarnauti žydams. Tačiau Kristaus misija buvo visai kitokia. Jis atėjo atpirti žmonijos iš nuodėmės, atkurti gerus santykius su Dievu, nugalėti mirtį ir pragarą. Jis atėjo padaryti žmogų Dievo vaiku, atidaryti dangaus vartus, kuriuos uždarė pirmieji tėvai.

Žmogus vadovaudamasis savo protu dažnai klysta. Pavyzdžiui, Trys Karaliai atėję ieškoti gimusio žydų Karaliaus kreipėsi į karalių Erodą. Kodėl? Jie galvojo, kad naujasis žydų karalius turi gimti karaliaus rūmuose. O Dievo planas buvo kitoks. Mesijas turėjo gimti Betliejaus apylinkėse, gyvulių tvartelyje. Gerai, kad Trys Karaliai buvo geros valios, neužsispyrė su savo nuomone, nenusispyrė ir negrįžo atgal, bet patikėjo šv. Rašto žodžiais, kad Mesijas turi gimti Judo Betliejuje. Jie nusilenkė Dievo išmintiai ir Mesiją surado.

Jeigu žmogus būtų kūręs atpirkimo planą, jis būtų buvęs visiškai kitoks. Ekskunigas Jonas Ragauskas knygoje "anoo metu" dėsto savo nuomonę apie atpirkimą. Girdi, Dievas labai apsiriko, pasirinkdamas tokį atpirkimo planą. Jis atėjo į pasaulį netinkamu metu. Jei dabar būtų atėjęs, rašo jis, Kristus būtų pasinaudojęs televizija, radiju ir visi būtų įtikėję. Be to, rašo jis, Dievas pasirinko netinkamą vietą – Palestiną. Jei būtų gimęs JAV, tai, esant reikalingai, atpirkimui būtų panaudojo atominę bombą.

Labai abejoju, ar Kristui būtų leista naudotis televizija ir kitomis komunikacijos priemonėmis. Šios priemonės daugiausia nukreiptos prieš Kristų. J. Ragauskos nuomone, jis būtų atėjęs atpirti pasaulio su atominė bomba. Tačiau Dievas yra visai kitoks. Dievas yra meilė. Jis neatėjo žudyti žmoniją, bet pats mirė ant kryžiaus už žmones. Kokia meilė spinduliuoja nuo kryžiaus!

Pagaliau, ar žmogus gali įsakinėti Dievui, kaip šis turi elgtis?

Be to matome, kad žmogus, kurdamas planus, padaro didžiulių klaidų, kurias reikia taisyti. Pavyzdžiui, pasaulis didžiuliais aukštais fabriku kaminiais, puikia technika, bet jau reikia sukti galvą, kaip kovoti su atmosferos ir vandens užterštumu. Kankina klausimas, koku oru kvėpuos ateities kartos ir kokį vandenį gers? Didelė katastrofa, gresianti žemei – vadinamas "šiltnamio efektas". Taigi žmogui nėra ko per daug didžiulis savo išmintimi ir kritikuoti Dievo planus.

Kiek pasaulyje žmonių ir kiek nuomonių apie Dievą! Tai koks tada

turėtų būti Dievas? Ar jis turėtų prisitaikyti pagal kiekvieno nuomonę?

Šitai žmogus galvoja arba iš puikybės, arba iš blogos valios. Jei iš puikybės, tai žmogus mano esąs išmintingesnis už Dievą. Bet šitai galvoti yra didžiulė klaida. Mokslininkai gamtoje neranda klaidos – kokia harmonija, kokia pusiausvyra! Tik tada gamtoje saugoma tvarka, kai žmogus įsikiša į gamtą savo protu.

Iš blogos valios? Tuomet toks žmogus nori pateisinti savo nedorą gyvenimą prieš kitus. Vadinasi, jis yra taip įsitikinęs ir yra nekaltas. Tai nepateisinama, nes trūksta geros valios, atvirumo tiesai – juk žmogus tik užsispyrusiai laikosi savo nepagrįstos nuomonės.

Netikėti Dievo Sūnaus Jėzaus Kristaus atpirkimu, kai patvirtino apaštalai savo gyvybės kaina už šią tiesą, būtų baisi klaida ir bloga valia, nepripažinti tiesos! Vadinasi, aš nepripažįstu, tai galiu nesiskaityti su Bažnyčia, gyventi taip, kaip man patinka.

O kas patinka? Patinka tai, ką pasaulis reklamuoja, ką pripažįta ir kaip pasaulis elgiasi. Patinka pasaulio nuomonė ir pasaulio moralė.

O pasaulio moralė yra baisi. Pavyzdžiui, pripažįsta abortą, t.y. visai nekaltą žmogaus žmogžudystę. O nusikaltėlio, žmogžudžio negalima bausti mirties bausme! Tai kur logika? Kodėl nekaltam, bejėgiui, niekuo nenusikaltusiam kūdikiui pripažįsta mirties nuosprendį? Paaugliams ir jaunuoliams siūloma kontraceptinės priemonės – tabletės, spirales ir kt. – tam, kad išvengtų nepageidaujamo pasekmės, t.y. kūdikio. Šitokiu būdu jauni žmonės pažeidžia gimdymo mechanizmą, o ypač aborto atveju – juk paskui dažnai nebegali natūraliu būdu susilaukti palikuonių. Tuomet siūlomas dirbtinis apvaisinimas. Pirmą sugadinama, o paskui "gydoma" dirbtiniu būdu. Dirbtinis apvaisinimas – tai nėra gydymas. Dirbtino apvaisinimo atveju užuomazgoje (kai jau pradėtas žmogus) silpni embrionai išmetami sunaikinimui, parenkamas stipriausias. O juk tuo tarpu kiti pasmerkami mirčiai. Užuomazga – jau pradėtas žmogus. Kiek šitai pražudoma gyvybių? Šv. Raštas sako: "Pasaulio išmintis Dievo akyse yra kvailystė". Jaunam žmogui peršamas palaidas gyvenimas. Bet taip elgdamasis žmogus pats save nubaudžia, kai reikia skaudžiai verti ant gyvenimo griuvelių.

Sąžinė vieną kartą prabunda ir labai skaudžiai. Kunigai susiduria su tokia tikrove: kai artėja mirtis, labai kankina sąžinė. Jaunystėje į tai žiūrėję lengvadiškai, dabar

pajunta didelį skausmą sąžinėje. Laimingas žmogus, kuris daro atgailą, apverčia savo klaidas ir visa širdimi atsipraša Dievą Atgailos sakramente.

Yra tokia gyvenimo taisyklė: jeigu negyvensi, kaip tiki, pradėsi tikėti taip, kaip gyveni.

Iš visos širdies patariu nesilaikyti pasaulio moralės, bet Kristaus dieviškos Evangelijos. Apie pasaulio moralę Viešpats Jėzus Kristus kalba tokiais žodžiais: "Kai

gi platus kelias, kurs veda į pražūtį ir daug kas juo eina". Pasaulio siūloma moralė yra platus kelias, tačiau Kristus sako, kad jis veda į pražūtį. Nereikia sakramentų, nereikia sekmadienio šv. Mišių, maldos. Nereikia laikytis doros... Kristus sako: "Aš esu vynmedis, o jūs šakelės. Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas duoda daug vaisių... Kas nepasilieka manyje, bus išmestas laukan ir sudžius kaip šakelė. Paskui surinks šakelas, įmes į ugnį ir jos sudegs" (Jon 15, 5-6). Tai pragaro vaizdas. Taigi neikime pasaulio siūlomu plačiuoju keliu, nes tas kelias veda į pražūtį.

KRAŽIŲ 750 METŲ JUBILIEJUS KRIKŠČIONYBĖS KELIAS Į ŽEMAITIJĄ

(Tęsinys iš Nr. 20)

Kun. Alionidas P. BUDRIUS
Kražių parapijos klebonas

Kražių paveldo atstatymo rėmimo fondo valdybos pirmininko pavaduotojas

Turbūt reta Lietuvos vietovė turi tokią turtingą ir dramatišką istoriją kaip Kražiai

Kražių kolegijos rūmai ir jėzuitų bažnyčia (XIX a. viduryje)

VIENUOLYNAI

Net penkių vienuolių veikla vienu ar kitu laikotarpiu buvo susijusi su šiandien nedideliu Žemaitijos miesteliu.

JĖZUITAI, KUNIGŲ SEMINARIJA

Žemaičių vyskupas Merkelis Giedraitis planavo steigti jėzuitų vienuolyną bei kolegiją, bet dėl jo mirties kolegijos įkūrimas užsitiesė. Mirdamas vyskupas paskyrė 2000 vengriškų raudonųjų vienuolyno statybai ir užrašė šiek tiek žemės Kražiuose.

Pirmieji jėzuitai į Kražius atvyksta 1609 m. ir juos priima Kražių klebonas Merkelis Geiša Elijošaitis, Vilniaus katedros kapitulos kanaaninkas. LDK referentas, vėliau (1631 m.) tapęs Žemaičių vyskupu.

Po vyskupo M. Giedraičio mirties (1609 m.) vyskupiją valdęs administratorius Mikalojus Daukša perkeldino jėzuitus iš klebonijos į altariją, kaip jų veiklai erdvesnę ir patogesnę vietą.

Nuo 1610 m. jau žinoma jėzuitų Missio Crosensis (Kražių misija) su viršininku Povilu Pikieliumi.

Vyskupo A. Paco vyskupavimo metu (1610-1619 m.) Kražiuose buvo įsteigta Kunigų seminarija, veikusi 1620-1742 m., kurią vyskupas A. Tiškevičius perkėlė į Varnius.

1613 m. Vilniaus vaivada kunigaikštis Mikalojus Kristupas Radvila-Našlaitėlis padovanojo jėzuitams savo 1565 m. statytą mūrinę rezidencinę pilį – rūmus ir žemės sklypą, o 1614 m. Žemaičių seniūnas ir Lietuvos Didysis Etmonas Jonas Karolis Chodkevičius su savo žmona Slucko

kunigaikštyte Sofija Maleckaite užrašė būsimai kolegijai 7 ūkius.

GARSIOJI KRAŽIŲ JĖZUITŲ KOLEGIJA

1614 m. įsteigiama Kražių jėzuitų kolegija – pirmoji aukštesnioji mokykla Žemaičiuose. Pradėjo kurtis vienuolynas.

Kražiai tapo ne tik administraciniu, religiniu bet ir švietimo centru Žemaitijoje. Kražių kolegijos atsiradimas anuo metu Žemaičiuose buvo didis kultūrinis sproginimas.

1616 m. laikiniuose mediniuose namuose buvo atidaryta pirmoji kolegijoje – gramatikos klasė. Pirmas naujai atidarytos kolegijos mokytojas buvo Jonas Kochas, atvykęs iš Braunsbergo kolegijos.

Vienu iš pirmųjų Kražių kolegijos mokytojų buvo jėzuitas poetas Motiejus Kazimieras Sarbievijus, 1617-1619 m. dėstęs poetiką ir sintaksę.

Vienuolynas kūrėsi, stiprėjo pirmoji aukštesnioji mokykla Žemaičiuose. Kolegijoje profesoriavo daugybė iškilių jėzuitų, mokėsi apie 250-300 mokinių. Šalia kolegijos veikė aukštoji filosofijos ir teologijos mokykla patiems jėzuitams ir apylinkės dvasininkų mokslo žinioms gilinti. Žinoma, kad pav. 1677 m. iškilmingame posėdyje penki studentai Kražiuose apgynė filosofijos tezes daktaro laipsniui gauti.

1618 m. buvo pašventintas mūrinės kolegijos kurtinis akmuo. Šventinimo iškilmėse dalyvavo LDK iždininkas Jeronimas Valavičius. 1621 m. ant Radvilų rūmų pamatų jėzuitai pradėjo vienuolyno, kolegijos ir seminarijos bažnyčios statybą.

(Bus daugiau)

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355.

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
FEDERACIJA

Redaktorė Marija Geštaitienė.

Prenumeratos kaina metams Australijoje \$45 dol., Europoje ir Amerikoje paprastu ir oro paštu \$90 Aust. dolerių. Atskiras numeris \$1-50. Skelbimai už skilties vieną cm. \$3. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų ir pasirašytų straipsnių turinį neatsakome. Redakcija korespondencijas trumpina ir taiso savo nuožiūra.

"PASAULIO KLIMATAS PALANKUS ETINIAMS DALYKAMS", BET...

Edmundas SIMANAITIS

Praėjusiame amžiuje žmonija išgyveno du pasaulinius karus. Pirmajame kare žuvo 9,7 mln. žmonių, Antrajame – 55 mln. Žemynų tautas siaubė genocido bangos.

I Pasaulinio karo metais turkai išžudė 1,2 mln. armėnų. Totalitariniai nacių ir komunistų režimai pareikalavo aukų: SSRS teritorijoje 20 mln., Kinijoje 65 mln., Vietname – 1 mln., Šiaurės Korėjoje 2 mln., Afrikoje – 1,7 mln., Afganistane – 1,5 mln. Mūsų epochoje viso pasaulio akivaizdoje tebevyksta genocidas Čėčėnijoje. Duomenys iš enciklopedijų ir Vilniaus Tribunolo (*II Niurnbergo*) nuosprendžio. Jie tili gražu ne galutiniai, bet ne apie tai suksis kalba. Po II Pasaulinio karo praėjo bemaž 60 metų. Karų ir genocido padarytos žaizdos užsitraukė, bet randai dar vis tebesopa. Istorinė atmintis išlieka. Ji turėtų pasitarnauti, kaip žmonijos išlikimą laiduojančios veikos imperatyvas. Nesustabdomas globalizacijos vyksmas ir masinio naikinimo ginklų arsenalai rodo, kad Žemės rutulys tampa dideliu kaimu, kuriame bet kuri užsiliepsnojusi troba gali tapti visuotinės katastrofos priežastimi. Tautų tarpusavio pasitikėjimo stygius kelia pagrįsto nerimo.

Praėjusio amžiaus pabaigoje Vokietijos Federacijoje susikūrė visuomeninė organizacija – "Kriegsgraberfuersorge" (Rūpinimasis karių kapais). Ji suformulavo savo veiklos tikslą – "Visų tautų karo aukų kapai yra ne tik žuvusiųjų prisiminimo ir pagerbimo vietas. Šiandien tai pradžios taškai siekiant supratimo, susikaltėjimo, susitaikymo ir draugystės. Kapai visus mus ragina bendrauti taikiai, skelbia informacinis lapelis. Svečiai iš Vokietijos kartu su lietuvių kariais ir savivaldybėmis atkūrė ir sutvarkė sovietų sunaikintas vokiečių karių kapines Klaipėdoje, Kudirkos Naumiestyje, Tauragėje, Kaune... Išdėmėtinai ritualas, kuriuo kiekvienu atveju būdavo pagerbiami ne tik vokiečių, bet ir lietuvių, ir rusų, ir sovietų žuvusieji... Su žuvusiaisiais ir mirusiaisiais nekariaujama. Tačiau išlieka nepamiršta XX amžiaus totalitarinių režimų patirtis - naciai ir komunistai niekino savo tikrą ar tariamą priešų kūnus ir naikino jų kapus.

Visai kitokį požiūrį į genocido martirologiją pademonstravo neseniai Lietuvoje viešėję aukštieji svečiai iš Izraelio. Jie kartu su Lietuvos Respublikos atsakingais pareigūnais pagerbė nacizmo aukų atminimą prie masinių žydų kapų Paneriuose. Tačiau neaplinkė Genocido aukų muziejaus, jie neparodė prideramos pagarbos - karo ir genocido aukoms - ne žydams ar žuvusiems Lietuvos laisvės gynėjams. Tai anaipol, ne dėl laiko stokos ir ne dėl protokolo specialistų pramovių. Užsienio valstybės pareigūnų vizito metu rašikiai kalba visos detalės ir ciliniam piliečiui sunku suvokti, dar sunkiau pateisinti, kai demonstratyviai pažeidžiamas pariteto principas.

Prie nužudytų žydų masinių kapų buvo pasakyta daug įžeidžių žodžių lietuvių tautos adresu. Apie tai žiniasklaidoje būta kontraversišku vertinimų, kurių kartoti neverta, nes tai nekeičia padėties. Bet negalima nutylėti keleto esminės svarbos

pastebėjimų, beje, ne naujų, pasikartojančių ir liudijančių esant žydų išskirtinumo sindromą.

Jokia pasaulio tauta negali būti kaltinama ar totališkai smerkiama už ką nors. Tokia veika gali sudaryti įspūdį, kad sekama nacių patirtimi. Viršžmogiu (Übermensch) rasiuo ar komunizmo ideologų "klasiniuo" išskirtinumo pseudoideologijos I ir II Niurnbergo procesuose buvo pripažintos nusikaltėliškoms ir keliančiomis grėsmę visai civilizuotai žmonijai.

Bet koks mėginimas taikyti rasinį, partinį, "klasinį", tautinį ar religinį "teisingumą" tėra tik teisingumo parodija. Beje, Lietuvos Respublikos teisės aktai, kaip ir tarptautinė teisė, numato atsakomybę tik už asmens veiką ir jos pasekmes. Nei rusų, nei čėčėnų, nei žydų, nei vokiečių, nei Krymo totorių, nei lietuvių ar kuriai nors kitai tautai negali būti metami kaltinimai. Abejojantiems verta pakartotinai susipažinti su I ir II Niurnbergo tribunolų nuosprendžiais.

Atsiprašymas už skriaudas, padarytas vienos ar kitos nacijos asmenų yra kilnus ir dorovingas aktas, tačiau jis turi būti abipusis. Tik tada jis įgyja lygiavertišką bendravimo ir abipusės pagarbos statusą. Antraip tai gali sukelti asociacijų su okupacijos metais praktikuotu iš Berlyno atsiųsto reichskomisararo ar iš Maskvos komandiruoju standartinio "antrojo sekretoriaus" arogantišką bendravimą su vietiniais gyventojais. Lietuva yra valstybė ir reikia drįsti būti ja su visa atsakomybe ir pilnavertiškumo jausmu.

Teisėjo toga maga apsisiausti ne vienam, tačiau, tai tik apsišaukėlio pretenzija ir nieko daugiau. Įtariamuosius karo nusikaltimais ar genocido vykdymu, nepriklausomai nuo jų tautybės, turėtų teisti nacionalinis teismas tos šalies, kur nusikaltimai buvo įvykdyti, bet dar geriau ir objektyviau - pavesti spręsti tokias bylas Tarptautiniam Tribunalui. Izraelis iki šiol vengia dialogo dėl žydų tautybės asmenų, dalyvavusių genocido akcijose Lietuvoje, ekstradicijos.

Mėginimai okupacijų metais okupanto baudėjų ar jų talkininkų padarytus nusikaltimus perkelti okupuotai tautai vertintini, kaip itin pavojinga veika, griauanti pasitikėjimą teisingumo įgyvendinimo galimybe ir kurstanti kerštą.

Negalima nuneigti ar menkinti nei žydų, nei čėčėnų, nei lietuvių, nei ukrainiečių bei kitų tautų kančių. Tačiau vienos tautos kančių sakralizavimas sukelia neigiamą pasekmių tarpusavio santykiuose ir politinėje kultūroje. Žydų tautybės Amerikos politologas Norman G. Finkelštein'as parašė studiją "The Holocaust Industry. Reflections on the Exploitation of Jewish Suffering" (London, New York, 2000 - "Holokausto industrija. Svarstymai apie žydų kančių eksploatavimą"). Šis veikalas Vokietijoje 2001 metais buvo tapęs reikšmingiausia knyga. Recenzijose rašoma, kad autorius atvirai kritikuoja JAV žydų organizacijas, dirguojančias diskursą holokausto

PASAULIO TVARKDARIAI

dr. Jonas KUNCA, M.D.

Mėgindami įgyvendinti pasaulio dominacijos planą, amerikiečiai ėmė ir įklimpo Irake. Prez. Bush jau trečią kartą pakeitė okupacinės valdžios vadovybę nusijusęs ten savo saugumo patarėją Condolezza Rice. Vargu tai prisidės prie padėties pagerėjimo. Gi prieš Turkijos armijos siuntimą į Iraką yra net Bremerio parinkta irakiečių taryba. JAV kongresas pradėjo nerimauti dėl vis didėjančių karo ir okupacijos išlaidų, o karių šeimos varo propagandą už jų sūnų sugrąžinimą namus. Tuo tarpu JAV dolerio vertė krinta. Padėtį visgi Vašingtonas galėtų kiek pataisyti perleisdamas Irako administraciją JTO. Bėda, kad Kabala to neleidžia daryti, nes tada pražūtų visos pasaulio dominacijos viltys.

Tokiu sunkiu metu atėjo į pagelbą JAV alijantas Izraelis. Nerasdamas kam atsikeršyti už arabės moters Atentatą Haifoje, Šaronas įsakė savo karo aviacijai bombarduoti vietovę netoli Sirijos sostinės. Mat, ten esąs teroristų paruošimo centras. Taigi, pagal Šaroną ir prez. Bush, Izraelis galėjęs pavartoti tą garsų prevencijos metodą. Atseit jau turime dvi valstybes, kurios elgiasi pagal prevencinį principą. Nesunku pasakyti, kad jei ta ar ana šalis galėtų būti pavojinga tokiem alijantam, jie duoda sau teisę tą kraštą nubausti. Jei prevencijos metodas plis toliau, tai turėsime pasaulinio mato

tema šalyje ir užsienyje ir veikiančiais kaip nuo nacionalsocializmo nukentėjusių aukų dvasiniai patikėtiniai, kaltindamas jas sukūrus "holokausto industriją", kurios pagrindinis tikslas – "eksploatuoti žydų kančių nacionalizmo laikais ir be pagrindo postuluoti istorinį žydų tautą ištikusios katastrofos išskirtinumą".

Tai pastebima ir Lietuvos gyvenime. Užuo kalbėjus apie genocido nelaimę per kurią valstybė prarado trečdalį savo gyventojų, specialia programa mokyklose ir kariuomenėje supažindinama tik su žydų tautinės mažumos tragedija. Su genocido nusikaltimais Lietuvoje – tik silpnutėmis užuominomis.

"Ateina laikas, kai pasaulio klimatas tampa palankus etiniams dalykams. Kartais žmonės pasitiki vieni kitais ir kuria gerį. Kitu metu taip nebūna," - prieš gerą pusšimtį metų pasakė įžymusis mokslininkas žydas ir drauge pasaulio pilietis Albertas Einšteinas. Ne visiems politikams pavyksta pasinaudoti tikrai palankiu mūsų meto politiniu klimatu. "Kriegsgraberfuersorge" pavyzdys rodo teisingą ir orų galimo bendravimo būdą. Pasekėjų nesiranda. Grasinimai ir pasipūtėliškasis mentorius tonas negali sukurti pasitikėjimo atmosferos

Ir bene užvis svarbiausia – mums – valstybės piliečiams ir politikams - laikas atsikratyti nepilnavertiškumo komplekso. Valstybės ir tautos garbė turėtų būti saugoma ir ginama oriomis priemonėmis visur ir visada. Juk jau 13 metų kai esame laisvos šalies piliečiai. Sovietinės pseudorespublikos laikai, duok Dieve, praėjo negrįžtamai.

chaosą. Iki šiol tarptautinių santykių norma buvo diplomatinis kelias, o ne karo veiksmai. Va, kur mus žada nuvesti minėti pasaulio tvarkytojai.

Čia reikia paminėti, kad mažasis tvarkdarys – Izraelis dažnai vartoja genocido metodą prieš palestiniečius, kai iš malūnsparnių šauda į pilną žmonių gatvę, sprogdina namus tų, kurių giminės dalyvauja kovose prieš Izraelio okupaciją. O ta okupacija yra nelegali, nes, pagal JTO rezoliuciją, žydai privalėjo seniai pasitraukti iš svetimų arabų žemių. Vietoje to, jie pristatė šimtus gyvenviečių kolonistam okupuotoje teritorijoje su tikslu ją prisijungti prie Izraelio. Saugumo Taryba mėgino 9 kartus pasmerkti Izraelį dėl tos kolonizacijos ir masinio žmonių žudymo, bet JAV tas rezoliucijas užvetavo.

Kovotojus už Palestinos laisvę ir prieš nelegalią okupaciją nepridera vadinti teroristais. Jei nori taikos, pasitrauk iš svetimos žemės. Tik tokia yra logiška išeitis. Vašingtono šališka politika dar daugiau komplikuoja Vid. Rytų padėtį, jei jau neminėsimė pragaištingo Irako karo, kurį prezidentui įpiršo Kabalos išminčiai.

Šita proga reiktų paminėti ir nevykusį Izraelio delegacijos elgesį Lietuvos seime. Ji buvo pakviesta dalyvauti mūsų šalies žydų genocido minėjime, siekiant geresnių santykių su ta valstybe. Mat, visokie tos tautybės asmenys nuolat teršia Lietuvos vardą kur tik gali. Lietuviai tai žydsaudžiai. Mūsų vadovų atsiprašymai ir grąšinimas žydų religinių knygų nieko nepadėjo, kaip išdrožė Kneseto pirmininkas. Pagal jį, reikia ne tik atgailauti, bet ir atsisteist už padarytas Lietuvos žydams skriaudas. Dėl to čia vieta pagvilinti šį klausimą.

Lietuvos žydų turtą nusavino ar perėmė nei Lietuva, nei lietuviai. Sovietiai konfiskavo bankų indėlius ir kai kurių nuosavybę, o po antros okupacijos jos visai nebuvo. Vokiečių okupacinė administracija perėmė žuvusių ar išvežtų žydų nuosavybę ir ją tvarkė savo nuožūra. O dabar, po virš 60 metų Lietuva pagal kneseto pirmininką, turi už viską atsilyginti! Po paskutinio karo kancleris Adenauer susitarė su Izraeliu atsilyginti už žydams padarytą žalą. Kiek girdėjau, vokiečiai apmokėjo tai su kaupu. Taigi antrą kartą mums nieko dėtiems mokėti nereikėtų. Jei iš vis spręsti šį klausimą, tai turėtų būti Rusijos, Vokietijos ir Izraelio reikalas.

Kas dėl žydsaudžių, vertėtų irgi giliau panagrinėti šį klausimą. Tiesa, kad tautiečių tarpe atsirado beskaitylingų keršytojų. Bet buvo žymiai daugiau, kurie rizikuodami žydus išgelbėjo. Negirdėjau, kad žydai būtų išgelbėję bent vieng lietuvį, kada tai jie lengvai galėjo padaryti, kai sudarinėjo išvežamų į Sibirą sąrašus, nes tai akcijai vadovavo Pirmo skyriaus viršininkas Todes, o grupų vadai buvo Kristina, Delmo, Finkelštein ir Komodaitė. Rainių miškio žudynių autoriai irgi buvo tos tautybės. Kai kurie dabar gyvena Izraelyje, kurio valdžia atsisako juos išduoti Lietuvos saugumui. Pagaliau tarpukario Lietuvoje turėjome 700 kompartijos narių. Iš jų 75% buvo nelietuviai!

Viską sudėjus matosi, kad Izraelio atstovam nepriderėtų nuolat teršti ir mokyti mūsų tautą. Iš kitos pusės ir mūsų vadam laikas pagalvoti, ar iš vis verta kviesti tokius svečius arba pas juos važinėti.

Dr. Genovaitės Kazokienės knygos pristatymas Sydnėje

Gražina PRANAUSKIENĖ

Prezidiumas: iš k. Jadvyga Burokienė, pavadėja: dr. Vytautas Doniela, paskaitininkas; dr. G. Kazokienė, autorė ir Gražina Pranauskienė, iniciatorė.

Šių metų rugsėjo 14 d., Sydnėjaus lietuvių klube vyko dr. G. Kazokienės knygos "Lithuanian Artists in Australia 1950-1990" pristatymas. Leekos-Kraucevičiūtės-Gruzdeff organizuotoje parodoje buvo eksponuojami šių autorių darbai: Jolantos Janavičienės, Igno Bieliūno, Aldonos Zakaruskaitės, Kazio Kemežio, Martinos Reisgienės, Jono Abromo, Dainos Bernotienės, Eva Kubbos, Peter Kabailos, Leekos Kraucevičiūtės-Gruzdeff, Vaclovo Rato, Henriko Šalkausko, Jurgio Janavičiaus, Vidos Kabailaitės, Jurgio Bistricko, Jasonia Polaitis, Stasio Montvido, Vlodo Meškėno, Danos Karpavičienės, Edvardo Lašaičio, Teresės Dailidienės, Ugnės Kazokaitės, Jurgio Reisgio ir Leono Urbono (atrodo, kad visi).

Būtų buvę daug daugiau eksponatų, bet, dėl darbų gausybės, kūrinių skaičius buvo ribojamas. Sydnėje teko apsilankyti lietuvių sodyboje Engadinėje, kur aplinką gražindami, iš peties darbuojasi Birutė ir Vytautas Vaitkai. Sodybos bibliotekoje radau už durų pakabintą Dainos Bernotienės (1933-1994) paveikslą "Jūratė". Tai vienas iš mano mėgstamiausių darbų, todėl būtinai panorau jį nusivėžti parodą. Lietuvių klube paaiškėjo, jog galima išstatyti tik po vieną kūrinių, o tik tada, jeigu liks vietos, gal ir po du. Vietos liko, paveikslas kabėjo, o šio įvykio esmė tame, kad turime tiek daug gabių lietuvių kilmės menininkų, kurių kūryba (ypač tų, kurių jau nebėra gyvųjų tarpe), yra užmesta, o gal ir iš viso nepriskaitoma lietuvių nuopelnams svetimajame krašte.

Šiandien didžiuojamės, jog didžioji lietuvių dailininkų nuopelnų dalis yra užfiksuota dr. Genovaitės Kazokienės moksliniame leidinyje, išsamiai nagrinėjančiame 32 Adelaidės, 33 Sydnėjaus, 53 Melbourn ir 22 kitose valstijose kuriančių/kūrusių tautiečių. Knygoje patalpinta 100 spalvotų ir apie 40 nespaltvotų iliustracijų.

Mokslinės studijos popietę Sydnėje organizavo Bibliotekos Bičiulių Draugija, vadovaujama Jadvygos Burokienės, kuri pristatė ir

oficialią ir meninę dalį. Atidarymo žodį tarė Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos vicepirmininkė, dr. Liuda Apinytė-Popenhagen. Jai taip pat buvo pavesta perskaityti knygos leidėjo, prof. Ron Adams, kuris darbo reikalais turėjo skubiai išvykti į Kiniją, kalbą.

Dr. Vytautas Doniela apibūdino neįkainojamą knygos reikšmę, sakydamas: "Ši knyga, pirmiausia, yra dr. Genovaitės darbštumo, kruopštumo ir didžios ištvermės vaisius... Antra, dr. Genovaitės veikalas yra persunktas giliu supratimu, tiesiog meile lietuviškajai tradicijai, lietuviškajai meno pasaulėžiūrai... Trečia, dr. Kazokienės studija nurodo, kaip ši meninė tradicija, net specifiniai lietuviški siužetai, atkeliavo, taip sakant, į šį visai kitą žemyną – ir visgi išliko daugelio mūsų dailininkų darbuose." Prelegento žodžiais tariant, knyga apvainkuoja meninius ir dvasinius lietuviškos veiklos aspektus.

Po dviejų išsamių pasisakymų, dr. Ramutis Zakarevičius paskambino M.K. Čiurlonio "Variacijoms D-dur". Toliau, pati skatinau susirinkusius pirkti knygą, kurios leidėjui, Europos-Australijos Institui, esame įsiskolinę 8000. Pirmiausiai turime išplatinti nors porą šimtų egzempliorių (tiražas 700), o tik po to pradėti kaupti dr. Kazokienės įsteigtos, iš Kauno Technologijos universiteto atvyksiančių studentų, stipendijos lėšas.

Dr. Genovaitė pati stebėjosi, kad šešis metus rašyti disertacijai, rado tiek daug gabių tautiečių, savo kūryba išgarsėjusių ne tik lietuvių, bet ir australų tarpe. Pavyzdžiui Sydnėje, Vaclovo Rato dėka buvo įsteigta "Sydney Printmakers Society", patiems lietuviams prikeliant užmirštą grafikos ir akvarelinių menų. Dailininkas Vladas Meškėnas kūrė gilius psichologinius portretus, stipriai pranokstančius lietuvių ir australų portretistų darbus.

Melbourno skulptoriai Teisutis Zikaras ir Vincas Jomantas,

kartu su kitais emigrantais įkūrė "Centre Five", šį žanrą išplėtojo į labiau prieinamą meną, puošiantį ne tik viešąsias vietas, bet ir nuosavus namus.

Adelaidės lietuvių pasižymėjo dailininku Antanu Runkštelu, skulptoriais

SUSITIKIMAS LIEPĄ SU KALĖDOMIS

Jūratė Sutkuvienė

Krosnos mokyklos direktoriaus pavaduotoja

Padėkos žodį taria Krosnos mokyklos direktorius Remigijus Jasevičius, šalia jo - pavaduotoja Jūratė Sutkuvienė ir Danny Kalėda

Pačiame vidurvasaryje – liepos 17 dieną Krosnos pagrindinėje mokykloje vyko niekad ir niekur neregėta šventė, kurios iniciatorė ir organizatorė – Lolita Andžiulevičiūtė Zėgerienė Kalėda. Šventėje kartu dalyvavo ir jos vyras Danny, jo tėvai Irena ir Romas Kalėdos.

Kodėl Krosnoje? Ogi todėl, kad prieš 20 metų Lolita baigė Krosnos mokyklą ir jau treči metai rūpinasi ja, globoja jos mokytojus bei moksleivius. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje ji, kartu su šventėje

Aleksandru Marčiulioniu, Baliu Milakniu, Baliu Grėbliūnu bei keramike Eleonora Mačiulionienė. Iš jų Australijoje liko tik Grėbliūnas (1907-1963), o kiti, gavę australišką pasus, emigravo į Jungtines Amerikos Valstijas.

Buvo minimi brandesniame amžiuje į daile įsilieję, o taip pat jaunosios kartos tautiečiai, neužmirštant ir tautodailininkų talentų. Dr. Kazokienė užbaigė savo pasisakymą pasidžiaugdama, kad turime "daug kūrėjų ir visi geri, visi individualūs. Kiekvienas turi ką pasakyti, reikia tik stabtelėti ir paklausti ką kalba jų paveikluose sukurti įvaizdžiai".

Sydnėjaus Apylinkės Valdybą atstovavo pirmininkas dr. Ramutis Zakarevičius, Bibliotekos Bičiulių Draugija pirmininkė Jadvyga Burokienė, o gėles dr. Genovaitėi prof. Ron Adams vardu įteikė Gražina Pranauskienė ir Sydnėjaus menininkų vardu Jasonia Polaitis. Audėja Martina Reisgienė, leidinio pristatymo proga išaudusi 25, į knygą įdedamas juosteles, taip pat perdavė tautinę juostą prof. Adams.

Birutės Aleknaitės vadovaujamas choras "Daina" atliko penkias dainas, iš kurių po vieną, "Plaukia Nemunėlis" (muz. Arnulio, žodž. S. Budrytės), dainavo vyrai, o "Bitaitė" moterys. Mišrus choras širdį gaudino "Už Raseinių ant Dubysos" (muz. J. Naujalio, žodž. Maronio) ir "Tėviške" (muz. Z. Virkšos, žodž. S. Gedos). Kulminacija buvo pasiekta dainoje "Graži mūsų žemė" (muz. J. Juozapaičio, žodž. S. Žlibino), tik gaila, jog publikai prašant, vietoje jos, choras užtraukė "Ant kalno mūrai", kuriai trūko susidainavimo. Visuose, Sydnėjaus choras, su po atostogų grįžusia dirigente, yra kūrybiniame pakilime. Pabaigai, visiems, prisidėjusiems prie knygos pristatymo sėkmės, - vienas lietuviškas ilgas V-A-L-I-O!

dalyvavusiais šeimos nariais, skiria pinigines premijas geriausiai besimokantiems lietuvių ir anglų kalbas, matematiką, rašantiems rašinius ir skaitantiems knygas moksleiviams. Šv. Kalėdų, Vėlykų, Mokytojo dienos progomis į mokyklą siunčia

dovanas, prizus, sveikinimus bei linkėjimus tiek mokiniams tiek pažangiems moksleiviams. O šį kartą ji ir pati atvažiavo ir surengė renginį "su lietuviška mintim prie australiško stalo".

Vos atvykusi į Lietuvą Lolita, iki renginio likus trim savaitėm, išsiuntinėjo savo pagamintus kvietimus ir vaizdžias programas visiems susitikimo dalyviams, apie 90 žmonių. Kad nepamirštų, o ir taip elgtis verčia griežti protokolo reikalavimai. Žinia, Lolita Kalėda 7-erius metus dirbo Lietuvos Krašto apsaugos ministerijos atstove spaudai, užsitarnavo Lietuvos kariuomenės kapitonės laipsnį, todėl iki šiol gyvenime vadovaujasi disciplina ir pažadų tesėjimu. Žodžiu – vadovaujasi itin aukštais standartais. Susitikime dalyvavo ne tik apie 50 Krosnos mokyklos moksleivių, bet apie 20 mokytojų gyvenančių aplinkiniuose miestuose ir miesteliuose. Į šventę su malonumu sutiko ir atvyko Lazijų rajono savivaldybės vicemeras (buvęs meras) Artūras Margelis su žmona Lina. Pasakysiu, kad vicemeras mokėsi vienoje klaseje su Lolita Krosnos mokykloje. Popietėje "su lietuviška mintim..." dalyvavo ir Krosnos miestelio klebonas Virginijus Gažulevičius, Krosnos miestelio seniūnė Sigina Basevičienė, mokyklos direktorius Regimantas Jasevičius ir t.t. - visų neišvardinsi. Bet apie viską, aš – Krosnos mokyklos anglų kalbos mokytoja – Jūratė Sutkuvienė pabandysiu reportažo forma Jums apsaityti perteikdama renginio nuotaiką, kuri iki dabar liepsnoja mūsų širdyse ir tuo pačiu padėkoti už svečių ir mūsų draugų iš tolimosios Australijos taurumą.

Liepos 17 dienos popietę į Krosnos pagrindinės mokyklos tris dienas specialiai puoštą salę renkasi svečiai, kurių kiekvieną prie durų sutinka ir kalbina pati Lolita. Skambant klasikinei muzikai, įvairiais stendais apie Sidnėjų, Australiją, Kalėdų šeimą bei gražiais nuotraukų ir žemėlapių vaizdais kalba "informacinės" sienos ir devyni stalai: parengti su gausiomis australiškoms vaisėmis, papuošti Australijos vėliavomis, kengūromis ir koalomis, o tarp jūrų gėrybių grožyje smilgstančios žvakės. Popietės dalyvius pasitinka trys padavėjai, kurie vaišina gėrimais ir padeda svečiam registrotis bei susirasti stalo vietas. Stalo numeriai užrašyti ant didelių "australiškų" akmenų. Viskas taip tiksliai apgalvota, kad sakytum iki pat staltiesės siūlų. (Nukelta į 8-tą psl.)

G. Pranauskienė sveikina autorę savo ir prof. R. Adams vardu

SYDNĖJAUS KRONIKA

PARAPIJOS ŽINIOS

Sekančios pamaldos Sydnėjaus lietuviams bus š.m. spalio 19 d. Informuokite savo gimines ir pažįstamus. Nuo šios dienos jau galite įsigyti kalėdines plotkeles – kalėdaičius pas Danutę Ankienę. Skambinkite Danutei savo užsakymus 02 9871 2524. Sekančios pamaldos lietuviams bus lapkričio 9 d., o po jų kapų lankymas Lietuvių sekcijos kapuose. Yra laiko aptvarkyti artimųjų kapus.

KUN. ROGER BELLEMORE SM IŠLEISTUVĖS

Bus su pamaldomis gruodžio 7 d. Po pamaldų parapijos salėje suneštinės vaisės. Pasizymėkite šią datą. Kunigas Roger tarnavo kaip Sydnėjaus Lietuvių kapelionas. Sekite pranešimus dėl sekančių metų pamaldų.

MŪSŲ MIRUSIEJI

Po metų skaudžios negalios paguldyta - rugsėjo 17 d. mirė **Jadvyga Norvilaitienė**. Palaidota rugsėjo 23 d. Lietuvių sekcijos kapuose.

Rugsėjo 23 d. palaidotas **Gediminas Paulauskas** - George Paul. Su lietuviams neturėjo ryšių ir korespondentui nėra žinomas.

Rugsėjo mėn. taip pat miręs **Mečys Štrimaitis**, anksčiau gyvenęs provincijos mieste Goulburn, NSW. Atrodo, kad su lietuviams nebendravo ir korespondentui nėra žinomas.

Rusėjo 16 d. miręs **Vytautas Rauličkis**. Vytautas kol sveikas buvo lankydavosi Lietuvių klube. Apie jo mirtį sužinota tik po dviejų savaičių. Apgailėtina, kad apie jo mirtį sužinota tik po laidotuvių.

Praneša: Antanas Kramilius

SUDIEV ALDONAI STASIUNAITIENEI

1941.01.31 - 2003.08.24

eilė šios žemės specialistų.

Pracijoje lieka jos darbai ateitinukuose, Savaitgali mokykloje, Katalikų parapijos veikloje ir svarbiausia "Dainos" chore virš 40 metų.

Bendruomenėje turėjo bene didžiausią gintaro dirbinių kolekciją. Mūsų parodas praturtindavo Aldonos šimtai molinių, medinių, stiklinių ir gintarinių grybų rinkiniai. Daugumą šių meno rinkinių Aldona parsivežė apsilankiusi Lietuvoje 1989 m. Laiminga Aldona, kad dukrelė Lana rado sau vyrą Algį Venskų iš Lietuvos, gražiai gyvena ir jau augina dukrelę Ulą. Su koku skausmu Aldona turėjo palikti savo gražų pavyzdinę gyvenimą ir daugybę draugų, žino tik ji pati.

Rugpjūčio 27 d. (kaip per Kalėdas), pilna bažnyčia. Gieda visas "Dainos" choras. Gedulingas mišias laiko parapijos kleb. Fr. John Alt. Sodriu baritonu Kęstutis Protas palydi Aldoną su "Parveski Viešpatie" ir "Reuim" Vargonais palydi Justinas Ankus. Bažnyčioje atsisveikina su brangia mama dukra Lana, "Dainos" choro vardu Danutė Ankienė. Maldas skaitė pusbroliai Denius, Edmundas ir Danutė Staitčiai ir dukterėčia Loreta Grybienė. Krematoriume atsisveikino dukterėčia Loreta Grybienė.

Užgeso bendruomenėje Aldona, šviesi žvaigždė, giliame skausme paliko mylimą vyrą Juozą, dukrą Laną su šeima, sesutę Reginą Šarkauskienę su šeima, skaudžiausia - sengalvėlę mamą Veroniką Simanavičienę ir daugybę artimųjų ir draugų. Lai gerasis Viešpats suteikia jums stiprybės šios skaudžios netekties valandose. Tau, miela Aldona, lieki mūsų maldos širdyse. Giedoki dabar su angelais, kur nėra skausmo ir šio pasaulio žemiškų ašarų. **Ilsėkis Viešpaties globoje.**

Krematoriume šią iškilų Lietuvos dukrą atsisveikinome su Tautos himnu. Šeimos vardu Denius Staitis pakvietė šermenims į Lietuvių klubą. Vieton gėlių laidotuvių šeimoms pagedavimu buvo aukojama "Dainos" chorui. Ačiū visiems už nevystančias gėles velionei Aldonai ir didelę dovaną "Dainos" chorui.

AVK

Sudiev šauliui ALFONSUI KARAŠAUSKUI

Š.m. rugsėjo 10 d., trečiadienį, atsisveikinome su dainos mėgėju, šauliu, medžiotoju ir Tėvynės mylėtoju, a. t. a. Alfonsu Karašausku.

Šv. Mišios už velionio vėlę buvo aukojamos pirmadienį, rugsėjo 15 d., 10.30 ryto atkalbėjus rožinį. Per Mišias D.L.K. Vytenio kuopos šauliai stovėjo garbės sargyboje prie trispalve apdengto karsto, papuošto namuose augintomis rūtomis ir orchidėjomis bei velionio šaulių kepure. Mišių skaitinį skaitė E. Lomsargienė, giesmes giedojo B. Kymantienė, altoriaus auką atnešė šaulių kuopos vadas A. Miškinis ir šeimos atstovė M. Pažereckienė. Bažnyčioje ir kapinių koplyčioje apeiginius patarnavimus suteikė naujasis į lietuvišką Melbourne sielovadą iš Lietuvos atkeltas kun. A. Šimkus. Koplyčioje širdingus atsisveikinimo žodžius tarė a. a. Alfonso artimiausia kaimynė D. Didžienė, šaulių kuopos vadas A. Miškinis, E. Šeduikienė, o šeimos vardu - E. Lomsargienė; velionio kaimynai australai, kurių buvo apie dešimt, tik asmeniškai reikė užuojautas.

A. a. Alfonsas buvo labai spalvingo gyvenimo žmogus. Asmeniškai kuklus, bet giliai savigabus; visuomeniškai atviras, sąžiningas, drąsus ir iškaltas; savyje užsidaręs, bet paslaugus; gi, būdamas tikru gamtos sūnumi, jis uoliai tapatinosi su Tėvynės kūnu - tautiečiais. Taip tapatindamasis su Tėvynėje ir Sibire žūstančiaisiais, Alfonsas išdidžiai nešiojo šaulio uniformą, stovėjo vėliavos garbės sargyboje, padėjo lipinti anglų kalboje atsišaukimus, dalyvavo lietuvių eisenose bei kitų tautų protestuose prieš Sovietų Sąjungą, ir buvo A.L. B-nės nariu.

Alfonsas gimė 1928, birželio 5 d. Ievos ir Andriejaus Karašauskų neturtingoje šeimoje, Tolučiuose. Augo tarp trijų brolių ir jaunesnės sesers Janinos; sesuo Aldona gimė jau po karo, kurios Alfonsas niekad nematė. Alfonsas turėjo tik pradžios mokyklos lygio mokslinį išsilavinimą, bet tas jam nekludė savarankiškai ir sėkmingai gyventi. Kai reikėdavo teisinės pagalbos, ir jis, kaip mes visi, kreipėsi į advokatus.

Šešiolikmetis Alfonsas veržėsi įstoti į Generolo Plechavičiaus karinę rinktinę, ginti Tėvynės nuo nacių ir komunistų. Tad pasiskolinęs vyresnio brolio pasą sėkmingai įstojo į rinktinę; bet užtai visą likusį gyvenimą liko dvejamis metais vyresnis. Jo būriui teko stovėti Vilniuje ir tenai 1944 m. vokiečiai nuginklavo, suėmė ir išvežė į Vokietiją darbams ar karo reikalams. Alfonsui buvo užvilktas oro karių - liuftvafės uniformą, su kuria Belgijoje buvo anglų paimtas į belaisvę. Čia jis kentė nežmonišką būvio aplinkybę ir būtų iš badavimo miręs, bet dėl jo jaunystės vienas vokiečių daktaras jo pasigailėjo ir įspraudė į civilių liginę. Išėjęs iš belaisvės, Alpiukas atsidūrė anglų zonos pabėgėlių stovykloje. -Po keletos metų vedė vokietaitę, gimė sūnus, ir apie penkiasdešimtuosius metus šeima atvyo į Australiją. Čia nuo Sydney, per Adelaide ligi Melbourne šeima ieškojo vis geresnių gyvenimo ir pragyvenimo sąlygų. Taip Alfonsas dirbo prie statybos, žuvų rinkoje, nekuriose dirbtuvėse. laikė

Parados metu velionis A.Karašauskas neša Lietuvos vėliavą

smulkių prekių ir pieno produktų parduotuvę ir galiausiai, įtraukęs dvejetą bendrininkų, įsigijo hotelį ir jame darbavosi, iki skrybės su žmona ir sūnumi išardė hotelninkystę ir Alfonsą pastūmėjo į skaudžią vienatvę.

Paskutinius 22 metus Alfonsas net labai savo gyvenimu buvo susirūpinęs. Idant sumažintų savo vienatvišką širdgėlą, labiau užsiėmė žuvavimu bei medžiokle. Jo kambarių sienos nukabinėtos įspūdingomis nuotraukomis, kurių daugumą padarė Rimas Švambarys. Kai atvyko Rimo brolis korespondentas iš Lietuvos, jis Alfonso išvykų nuotraukas ir aprašymus įdėjo į "Mūsų Gamta" žurnalą. Alpis pasižymėjo dar ir gyvačių gaudymu, kurias sučiupdavo plikomis rankomis; dukart buvo įgeltas. Gyvas gyvates išparduodavo laboratorijoms antnuodžių darymo reikalams. Už nuodingųjų gyvačių gaudymo patarnavimus Altonas, Lavertono ir Werribee apylinkių gyventojai ir valdyba Alpi pagerbė jam dovanodami sidabrinį, susirangiusios gyvates išvaizdos, žiedą. - Alfonsas taip pat turėjo vartotą rakandų verslo leidimą.

Sulig tuo, kad valdos mūsų širdis, sulig tuo vertiname ir nutariame, kokios turi būti mūsų pažintys su kitais. Tokiu būdu, kiekvienas kitaip žiūrime į savo artimą, net į tą patį žmogų ar dalyką. Taip vieni nuoširdžiai giriam ką kiti peikia, vieni matome tik žmogaus išvaizdą, o kiti - jo sielą. Tačiau niekas a. a. Alfonso nematė esant lėkšto būdo asmeniu, nes jis niekuomet nenusmuko ligi tokio rimtumo, kad suvaidintų savo žmoniškumą. Kurie matėme giliau jo skausmingo veido išraišką, šiandien galime atsisveikinti su Žmogumi, kuris savo širdyje buvo tiesus ir be vyliaus. Kaip Lietuvių tautos sūniui, jam kaip tik tiko liaudies dainos "Statyčiau laivelį ant marių krantelio" posmai, kuriuose, bernelis baltas doobilėlis skundžiasi vargais svetimose šalėlyje...

Dėkoju Tau, brangusis Alfonsai, kad buvai mūsų broliu ir draugu. Todėl atsisveikindami prašome Aukščiausiojo, kad skirtų Tau įsirikiuoti į Amžinųjų Tėvynės Gynėjų gretas. Tenurimsta Tavo širdis Gimtoje Žemėje, į kurią jau tik po mirties sugrįžti. E. Lomsargienė

Iš knygos "PO EUKALIPTAIS"

Alė LIUBINIENĖ

(Tęsinys iš praeito nr.)

Alė pakeliui į pamaldas

MŪSŲ LIEMENYS IŠSIPŪTĖ

Atvykę į Beechworth mes turėjome daug ką išmokti taip pat prisitaikyti prie Australijos gyvenimo. Laikas švilpė pro mus lyg pavasario viesulas. Mano skauduliai, paskutinis likęs ženklas iš karo laikų, pradėjo apgyti ir kai jie viens po kito uždžiūvo, nebereikėjo man daugiau keisti tvarsčių. Tas palengvino mano gyvenimą, nes užgijus skauduliams pradingo ir skausmai. Dabar aš vėl galėjau laisvai lakstyti su savo draugėmis, o su tiek daug ir gero maisto, aš sustiprėjau, ir mano liemuo pradėjo pūstis.

Pirmiausia mėginau susiveržti savo baltą iškrakmolintą uniformos diržą įtraukdama pilvą, bet kada tas jau nebeпадėjo, pasidarė aišku, kad reikės išmūšti naują skylutę sagčiai. Jausdamos susivėlus ir riebi, aš tą kartojau kas keletą savačių. Mano draugės irgi dejavo dėl tos pačios bėdos ir kaip aš nežinojo ką bedaryti. - Nustok man zirzus. "Go and suck lemons (Bėk čiulpti citrinų)", nusibodus klausytis mano dėjavimų, Marge pasijuokė iš manęs. Aš, patikėjus jai ir pasidalinau tą žinia su savo draugėmis.

Tarp ligoninės ir slaugių namų augo apleistas citrinų sodas. Po Marge patarimo, mes visos grįždamos takeliu iš darbo pro jį, nepraleisdamos nei vienos dienos nepasiskynę iš ten citrinų. Ir taip parsinešusios jas namo čiulpėm tol, kol citrinos rūgštis pradėjo tirpyti emalių nuo dantų iki daugiau nebegalėjom sudėti dantų ant danties. Dantų skausmo priverstos turėjome atsiskirti nuo bet kokių saldumynų. - Čia ne mano kaltė, kad jūs kartais sukvailiojat, - Marge juokėsi iš manęs, kai aš vėl skundžiausi dėl geliančios burnos.

Užtruko savaitę savaites po to kai nustojom citrinas čiulpti, iki mes vėl galėjome normaliai viską valgyti. Ir taip dejuodamos, net nepastebėjome kaip mūsų liemenys vėl grįžo į normalų dydį. - Ale, eik pasiskinti citrinų, juk negalima jų palikti kabėti ant medžio, - Julė vėliau mane erzindavo, praeinant pro sodą. - Jei nori, tu gali pati čiulpti jas. Man jų užteko visam gyvenimui, - atkirsdavau jai, prisimindama savo geliančius dantis.

Po kelių savačių einant į darbą pamačiau nuodingiausia, rudą gyvatę išlendant ant takelio. Ji buvo mano rankos storumo ir mažiausias porą jardų ilgio. Aš sustingau vietoje, kol ji pamažu nusiraitė pro mane į aukštą žolę tarp citrinų medžių.

Persigandus, stovėdama ten, sekiau ją šliaužiant sausoje žolėje, kol ji pradingo. Pagalvoju kaip dar taip neseniai tą gyvatyną mes mindžiojom skindamos citrinas. Prisiminiau

mažas gyvatukes mano tėvo miške. Jos skaudžiai įkasdavo, bet niekas nuo jų įkandimo nemirė. Juk ir mano mama visuomet laikydavo bonkoje alkoholiu užpiltą, susiraičiusią gyvatėlę, kaip vaistą nuo įvairių ligų.

- Ale, jie yra labai geri vaistai, kurie išvalo apkrėstą, sergantį kraują, - ji kiekvieną kartą man paaiškino, kai atsigariai juos lašindavo ant šaukštelio cukraus.

KELIONĖ Į SOMERS

Jau buvo praėję beveik dešimt mėnesių nuo tada kai mus atskyrė nuo šeimų. Po tokio ilgo laiko, aš ir mano draugės buvome jų labai išsiilgę ir kada pirmą kartą gavau apmokėtas atostogas, aš ir Monika nutarėme aplankyti savo mamas Somers lageryje. O, kadangi jos ir mano tėvai dirbo ir gyveno tose pačiose vietovėse, nusprendėm šitą ilgą ir nepažįstamą kelionę važiuoti kartu. Ragino me ir kitas mūsų drauges prisijungti, bet joms nedavė atostogų tol kol mudvi nesugrįšime. - Ligoninei reikalinga slaugių prižiūrėti pacientes, priežastis buvo aiški ir vyriausia sesuo daugiau nesileido į kalbas.

Ir taip sekančią dieną, pasipuošus su naujais rūbais ir dar viena suknele pakaitai krepšyje, skubėjau nuo kalno į traukinį, net nepagalvojus ką nors nuvežti mamai dovanų.

Laikė karo, einant į svečius ar lankant gimines, niekas nepagalvojo apie dovanas. Net ir gimtadienis nebuvo švenčiamas taip iškilmingai.

Lietuvoje tik minėjome vardadienius. Kiekvienas vardas buvo pažymėtas ant kalendoriaus kad visi žinotų kada jį švęsti. Tą dieną vardadininko šeimos nariai papuošdavo jo namo priekines duris ir kėdę su ažuolo šakomis, kaip po simbolį jo vyriškumo ir stiprumo, o moterims pynė gėlių vainikus, simbolizuojant jų grožį ir švelnumą.

Tikrai niekas mūsų kaime nepagalvojo apie dovanas tų laikais, o tik atšvėsdavo kartu su savo šeima ir draugais, gerai pavalgydami, išgerdami kelis stiklelius šnapselio, pasikalbėdami ir padainuodami.

Lietuvių būdas niekada neleido praleisti progos padainuoti, net ir karo okupacijos laikais. Dainuodami jie pasiguosdavo, pabėgdami nuo skaudžios realybės. Iš šito papročio gimė dainų melodijos ir žodžiai, apdainuojantys įvairius įvykius.

Linksmos dainos buvo apie derlių, miškus, gelės ar paukščius. Liūdnesnės buvo apie jaunus merginas atsiveikinačias su savo sužieduotiniiais arba tėvus gaunančius žinią apie sūnūs, žuvusius ginant savo kraštą. Šitos dainos suspausdavo man širdį. Pačios liūdniausios buvo apie vaikus, klykiančius užkaltauose vagonuose pakeliui į Sibirą arba kalinius, kurie buvo okupantų kankinami ir žudomi. Šitos dainos visada buvo dainuojamos su pagarba ir ašaromis akyse.

Prisiminiau kaip mano tėvai kartais parveždavo iš turgaus mums

Pakalbėkime apie sveikatą...

Naudingos Žinios

*Žuvies dieta padeda išlaikyti kraujyje žemą cholesterolio kiekį geriau, nei vegetariška dieta.

*Jei norite, kad širdis normaliai dirbtų, nebūtina valandų valandas prakaituoti treniruoklių salėje. Pakaks, jei fizinis krūvis teturks 10-20 minutes.

*Saugokite krūtinę nuo smūgių. Žinoma nemažai atvejų, kai jauni žmonės mirė netgi nuo smūgio kamuoliu.

*Jei moterys ruoš valgį su alyvų aliejumi, rizika susirgti krūties vėžiu sumažės dvigubai.

Pomidorai gydo ne tik prostatą

Tikriausiai jau ne kartą girdėjote, kad pomidoruose esantis likopinas neliedžia vystyti prostatos vėžiui. O dabar paaiškėjo, kad pomidorai saugo ne tik prostatą, bet ir širdį. Škotijos mokslininkų atlikti tyrimai parodė, kad medžiaga, kurios yra pomidorų sėkleles supančioje geltonoje masėje, 72% sumažina trombocitų agregaciją. Vadinas, ši medžiaga, kaip ir aspirinas, neleidžia formuotis trombam. Tyrimo vadovas rekomenduoja kasdien suvalgyti po 4 šviežius pomidorus. Jo manymu, sveika valgyti ir keptus bei virtus pomidorus bei gerti jų sultis.

Valgykite kiaušinius

JAV dietologai tvirtina, kad kasdien valgant kiaušinius, nepadidėja cholesterolio kiekis ir nesivysto aterosklerozė. Pasak jų, suvalgyti po 2-3 kiaušinius per savaitę yra ne tik nepavojinga, bet ir būtina: viename kiaušinyje yra 15% paros normos baltymų ir vitaminų A, B, D, E. Beje, paaiškėjo, kad labiausiai kiaušinius mėgsta japonai, kurie rečiausiai pasaulyje serga širdies ir kraujagyslių ligomis.

vaikams mažų "dūdelių" kurios buvo išvirtos iš cukraus. Staiga susigėdau, kad aš nieko savo šeimai su savim nesivežiau. Pažiūrėjau į laikrodį. Dar buvo likę penkiolika minučių iki traukinio išvažiavimo, užtenkamai laiko nubėgti į krautuvę nupirkti mamai kokį svarą saldinių. Grįžus su dovana į stotį, radau traukinį jau belaukiant. Žmonės nedelsdami lipo į jį. Mudvi su Monika gavom vietą viduryje jo. Ir taip, po poros švilpukų, išleides kelis debesis dūmų, traukinys pajudėjo iš stoties. Jo vagonai tarškėdami sukinėjosi aplink medžiais apaugusias kalvas, išbaidydami iš eukaliptų varnas "magpies", o nusileidę į žalią lanką, išgąsdino būrį avių, ramiai ganančias šalia bėgių.

Kai traukinys stenėdamas pasuko pietų link, man prisiminė pirmoji kelionė iš "General Langfit" laivo į Bonegilą. Tą dieną pirmą kartą savo gyvenime buvau supažindinta su Australijos gamtovaizdžiu.

Tas buvo tik nepilnai prieš metus, kada prispaudusi nosį prie lango, traukiniui lekiant per Viktoriją (valsčių) stebėjaisi plačiom, rasotom ganyklomis ir medžių melsvais lapais.

Šiandien žalių lankų ir sidabrinės rasos nebesimatę, tik šiaurės vėjas nešė dulkes per geltonus, hudegintus laukus, o bandos gyvulių slėpėsi nuo karštos

Bėgimas - ne vien nuo infarkto

JAV medikai paskelbė papildomų tyrimų rezultatus, kaip bėgimas padeda organizmui: dirbantys nejudamą darbą beveik du kartus daugiau rizikuoja, kad juos ištiks apopleksija. Be to, šie tyrinėtojų pateikti rezultatai rodo, kad 35 minutes greito ėjimo ar bėgimo ristele kasdien trečdaliu sumažina žarnyno vėžio riziką.

Vaikščiojimas stiprina smegenis

JAV mokslininkai nustatė, kad aerobikos pratimai sustiprina protinius gabumus. Atlikdami tyrimą, 124 žmonių grupę jie padalino į 2 dalis. Pirmosios grupės dalyviai turėjo vaikščioti pėsčiomis 3 kartus per savaitę po 45 minutes, o antrosios - 3 kartus per savaitę po 20 minučių.

Po 6 mėnesių mokslininkai patikrino rezultatus: aktyvieji vaikščiojantys sugebėjo 15% geriau sutelkti dėmesį ir spręsti sunkius loginius uždavinius negu pasyvieji. Pasak mokslininkų, aerobinės sporto rūšys pagerina smegenų aprūpinimą krauju, todėl šios lengviau pasisavina informaciją.

Nuo Mažakraujystės

Mažakraujystė labai efektyviai gydo česnakai, bet daugelis žmonių jų negali valgyti. Tokiems ligoniams rekomenduojama vartoti česnakų antpilą. Česnakai nulupami, nuplaunami, sudedami į butelį ir užpilami spiritu. Po 3 savačių antpilas perkošiamas ir vartojamas po 20 lašų (sumaišoma su 0,5 stiklinės pieno). Žinoma, antpilas gydo ne taip efektyviai kaip pats česnakas.

saulės po keliais išlikusiais gyvais eukaliptais. Pravažiuojom mirusių medžių baltus kamienus, kurie ir dabar tebekyšojo lyg vaiduokliai laukuose. Dabar mane jie dar daugiau baugino negu tada.

- Aš niekada nepriprasiu prie Australijos gamtos, nežiūrint kaip ilgai čia gyvensiu, dalinausi savo mintimis su Monika.

- Aš turbūt irgi, - ji palingavo galvą.

Po kelių valandų mūsų traukinys įvažiavo į Melbourn priemiesčius. Per langą pamačiau katę sėdint ant kiemo tvoros, paskui kitam vaikui žaidžiant su šunim prie namo, vėliau pravažiuojome moterį kabinant lauke baltinius. Visa tai man priminė mano vaikystę tėvų ūkyje. Šie panašūs vaizdai džiugino širdį, lyg aš laikinai jau čionai priklausiau. O gal kada nors ir ateis ta diena kai turėsiu savo namus, panašius į šituos, pagalvoju.

-Ale, ko tu šypsaisi? - Monika pertraukė mano mintis.

-Nieko, nieko ypatingo, - jai atsakiau, saugodama savo viltis.

Traukinys sustojė Spencer Street stotyje. Mes išlipom kartu su kitais keleiviais ir pasekėm juos prie tikrinimo vartelių. Praėję juos, visi keleiviai nuskubėjo į įvairias puses, palikdami mus stovinčias viduryje stoties salės. Viskas aplinkui mums buvo nepažįstama ir keista.

(Bus daugiau)

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Šv. Mišiose meldėmės

Už a.a. Vidą Vaitiekūniene (1 mėn. intencija), aukojo A. Vaitiekūnas.

Už a.a. Kazį Mieldažį (10 m.m.), aukojo Judita ir Juozas Vaitiekūnai.

Už a.a. Bronių Zumerį (6 m.m.), aukojo Onutė Zumerienė.

Už a.a. Petronėlę Šiuškiene, aukojo S. Šiuškus.

Už a.a. Veltą Grikseliene, aukojo A. Grikselis.

Už a.a. Oną Beržanskiene, aukojo A. L. Ramanauskai.

Spalio 8 d. atsisveikinime su a.a. Benediktu Kaminsku. Šv. Mišioms aukojo I. Vilkišienė, M. Matulionienė, S. Šiuškus, E. Šidlauskas, T. Jurgelaitienė, D. Zonius, E. Szentimrey, R. Čelna, S. Raštutis, V. Danius, V. Sabaliauskas, Bartkus, J. Varkalis, Rutkauskų šeima, Didžių šeima, E. S. Šeduikiai, A. L. Ramanauskai, V. Baltrukonis, V. Kemežienė, Z. Augaitis.

Kun. A.Šimkus

Aukos kun. Hermano Šulco Jaunimo Sodybai

Lietuvoje

\$200 Adelaidės Kat. Moterų Draugija, a.a. Vidos Vaitiekūniene atminimui vietoje gėlių aukos: \$150 E. Yčaitė-Taggart, JAV, \$100 G. ir A. Karazijai, \$40 V. Gaidelis ir J.

Tate, po \$20 E. Juškevičienė, O. ir B. Zumeriai.

Kun. H. Šulco vardu nuoširdžiai dėkoju visiems aukotojams.

Melbourn "Talkos" sąskaita Nr. 361-01-02. H. Statkuvienė

PRANEŠIMAS

Gerb. Melbourno ir apylinkių lietuviai, norime pranešti, kad artėja Kalėdojimo laikas. Į Melbourną atvykęs naujas kunigas iš Lietuvos Algirdas Šimkus mielai aplankys kiekvieną norintį.

Prašome susitarti dėl apsilankymo laiko paskambinant parapijos tarybos narei Rūtai Skeivienei telef. 9857-8211.

Kalėdojimas numatomas spalio, lapkričio, gruodžio mėn. Kviečiame visų šia proga arčiau susipažinti su mielu kunigu. Prašome šia žinia pasidalinti su artimaisiais, kaimynais ir draugais, kurie galbūt nebus pastebėję mūsų pranešimo.

Melbourno Parapijos Taryba

Melbourno Katalikų Moterų Draugijos Popietė

įvyks spalio 26 d., 1 val. p.p. Jubiliejineje salėje. Visos narės kviečiamos dalyvauti - bus proga iš arčiau susipažinti su mūsų mielu klebonu A. Šimkum.

Po popietės visi kviečiami kavutei.

MLKM Draugijos Valdyba

SKELBIMAS

Skubiai reikalinga moteris, kuri galėtų prižiūrėti senyvo amžiaus moterį. Nėra sunkaus darbo, tik išvirti pietus ir pabūti kartu su ja 24 valandas, 2-3 dienas.

Skambinti Elenai tel. 9366-8441

Dainos Sambūris ruošia madų parodą

savo metinio koncerto metu, sekm. lapkričio 16 d.

Madų parodoje norima pavaizduoti ne tik tautinius rūbus bet ir Lietuvoje sukurtą aprangą, kuria didžiuojamės, kad yra iš Lietuvos. Tuo tikslu kviečiame tautiečius prisidėti savo ypatingais tautiniais rūbais ar bent kokia apranga ar papuošalais, skaromis, skrybelėmis, marškinėliais, ir kt., kurie būtų jūsų arba kitų modeliuojami.

Prašome kreiptis pas choristę Birutę Kymantienę tel. 9747-8634.

A. † A. Beniaus Kaminsko atminimui, vietoje gėlių, aukojo "Tėviškės Aidams":

\$50 S. ir E. Šeduikiai, po \$20 E. ir M. Šidlauskai, L. ir K. Bartaška, H. Daugvila-K., Z. Augaitis, J. Leknius, V. Rutkausko šeima, D. Didžienė, R. Mačiūlaičių šeima, \$15 Kymantų šeima, po \$10 V. Gabrilaitis, R.

Rakūnienė, G. Žvinakis, M. ir F. Sodaičiai, L. Rubas, J. Varkalis, po \$5 J. Bruožis, A. Miškinis, P. Dargius. Viso \$300.

Nuoširdžiai dėkojame už aukas. "Tėviškės Aidų" administracija

Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos

renkamos aukos "Tėviškės Aidams",

š.m. rugsėjo mėn 14 d.

Aukojo:

po \$50 M. Prašmutienė, Z. Prašmutaitė, Vaičiulių šeima, A. ir E. Tomkevičiai, \$30 p.Rebačauskienė, po \$20 V. Zabukienė, L. ir O.Prašmutai, A. ir V. Sakalauskai, Pr. ir St.

Švambariai, p.Jokubauskienė, E. ir V. Čižauskai, A. Vyšniauskienė, B. Prašmutaitė, T. Jurgelaitienė, A. ir D. Klimai, P. Bimba, po \$10 p.Pikėlienė, J. Žalkauskas, J. ir M. Vaitkus,

Atsisveikinimas su

A. † A. Benediktu Kaminsku

1924 01 04 - 2003 10 04

Spalio 8 d. Šv. M. Marijos Jūros Žvaigždės bažnyčioje susirinkome pasimelsti ir palydėti mūsų mielą, mylimą draugą, bičiulį, tautietį, a.a. Benediktą Kaminską į amžino poilsio vietą.

Jo staigi mirtis mus visus giliai sukrėtė. Tą mirties jėga, ta energija ir toje mirties šviesoje mes pastebime ko gal skubėdami eiti per gyvenimą mes neįstengiamo pastebėti.

Nykuma pasijaučia mums pasilikusiems. Pagalvojus, kiek daug jau iš mūsų, gerų naudingų tautiečių, Melbourn, iškeliavo į ten, iš kur neįmanoma sugrįžti. Nežiūrint kaip sunku tas yra, reikia pripažinti, kad mirtis yra dalis mūsų gyvenimo.

Velionis Benediktas Kaminskas gimė 1924 m. sausio 4 d., Tytuvėnų miestelyje, Kelmės rajone, Žemaitijoje. Seimoje jie augo trys broliai ir trys seserys, iš kurių dabar dar yra vienas brolis ir viena sesuo Lietuvoje.

Mokėsi a.a. Benediktas Tytuvėnų gimnazijoje, nebaigęs tik paskutinės klasės. Turėjo jis ir menininko talentą. Ypatingai mėgo medžio drožinėjimą. Jo namus puošia įvairūs, jo rankų darbo meniški medžio drožiniai.

Į Australiją iš Vokietijos, Benediktas atvyko pirmuoju transportu. Darbą gavo vienoje Melbourno geležinkelio stotyje. Ten buvo pastebėtos jo pastangos, gabumai ir jis buvo pasiūstas į specialią geležinkelio tarnautojų mokyklą, kurią gerai baigęs, paaugštintas ir ilgus metus ten išdirbo geležinkelio

susisiekimo srityje kasininku ir stoties viršininko etate.

A.A. Benediktas buvo ramaus būdo, draugiškas ir turėjo gerų draugų. Visi jį mėgo. Priklausė jis ir Melbourno Šaulių Sąjungai. Sekretoriauti Šaulių susirinkimams dažniausiai Šaulių vadas jį vis kviesdavo.

Dešimt metų velionis Benediktas dirbo laikraščiu "Tėviškės Aidams" administratorium, kol dėl ligos jis turėjo darbą nutraukti. Buvo darbštus, labai tvarkingas, žmonių mėgiamas. Gyveno pasiturinčiai, naujame Kensington Banks priemiestyje.

Giliausių užuojautą reiškiau aš jo mylimai gyvenimo draugei Irenai, o taip pat ir seserei bei broliui Lietuvoje. Gili užuojauta ir Melbourno Šauliams ir visiems jo draugams bei pažįstamiems Melbourno Australijoje.

Tešviečia tau, mielas Beniau, Aukščiausiojo Amžina Šviesa.

Alisa Baltrukonienė

A. † A. BENEDIKTUI KAMINSKUI mirus,

Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos Valdyba, "Tėviškės Aidų" redaktorė, administratorė, kompiuterio vadovė, ir visi "Tėviškės Aidų" lankstytojai atsisveikindami dėkojame Tau, Beniau.

Tebūnie Tau skirta ramybės ir džiaugsmo vietelė Viešpaties Karalystėje. Išėkis ramybėje.

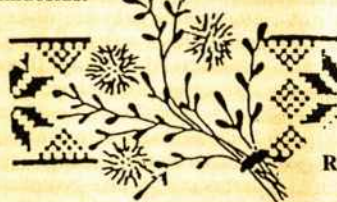
Nuoširdžiai užjaučiame mielą Ireną, gimines ir artimuosius Lietuvoje skaudžioje valandoje.

Iš Dovydo Psalmės:

Pavesk Viešpačiui savo našta, ir Jis palaikys Tave

Mirus a.† a. BENEDIKTUI KAMINSKUI,

nuoširdžiai užjaučiame Ireną Vilkišienę, velionio gimines ir artimuosius.

Irena ir James Churchley Liuda ir Audrius Mačerniai Vida ir Sergej Mardiyants Gražina ir Peter Pranauskai Vita ir Sam Ristovski Danutė ir Romas Strungos Regina ir Rimvydas Švambariai Liuda ir Rimantas Valiaugos

E. Margan-Marganavičius, G. ir B. Kymantai, B. Sadauskas, po \$5 G. Ramanauskas, V. Sparvelis, po \$2 Anon, anon. Viso \$524.

\$50 S. Šiuškus - a.a. P. Šiuškiene atminimui, po \$5 A. ir N. Bučinskas, NSW, S. Muceniekienė.

\$100 L. ir K. Valiaugos - a.a. P. Šiuškiene atminimui,

Nuoširdžiai dėkojame visiems aukotojams. ALKF Valdyba

SUSITIKIMAS LIEPĄ SU KALĖDOMIS

(Atkelta iš 4-to psl.)

Krosnos mokyklos moksleiviai skuba uždegti 141 mokyklos gimtadienio torto žvakutes

Nepaprastai malonu buvo tai, kad Lolita renginio padavėjais būti pakvietė mokyklos mokinius: Agnė, Eglė ir Renata. Mokiniam šis gyvenimiška patirtis ir užmokestis už darbą buvo kaip atvertos durys į naują suaugusiųjų pasaulį.

Uždegusi žvakes Lolita pradeda spalvingą, savo kruopščiai dar Australijoje sukurtą renginį, kuriame vaidina mokyklos aktorikai "Don Kichotą iš Lan Mančos", australiška ir lietuviška patirtimi dalinasi Danny, Irena ir Romas, sunku ir mums vargu ar suvokiama aborigenų gyvenimą "piešia" Lolita. Ji labai įdomiai ir gražiai pristatė savo vyrą Danny Kalėdą, kuris Lietuvoje vieši jau penktą kartą ir labai norėtų pagyventi ilgėliau, kad geriau išmokytų kalbą. Anyta – Irena Kalėda Lietuvoje lankosi ketvirtą kartą ir yra labai nustebusi gražiais Lietuvos pasikeitimais, šypsenomis žmonių veiduose. O apie, uošvį – Romą Kalėdą viešinti jau penktą kartą Lietuvoje, Lolita kalbėjo, kad jis nebegali atsivalgyti tokios skonio silkės ir lietuviško šokolado. Lolita Kalėda pasakojo ir apie savo bei Lietuvos bendruomenės patiriamus džiaugsmus bei rūpesčius tolimojoje Australijoje.

Savo pasakojimus Lolita iliustruoja rodydama vaizdajuostes apie Sidnėjū, Irenos auginamas orchidėjas bei Romo iš vandenyno traukiamas ryklius. Itin netikėtų ovacijų pelno aborigenų instrumentas *didžiridū (didjeridoo)*, kurį kartu su neįtikėtino dydžio ir storio knyga apie Australiją mokyklai padovanoja Lolita. Pučiamojo instrumento galimybes čia pat demonstruoja Danny. Toliau dovanos liejasi kaip iš gausybės rago. Kiekvienam savo mokytoji ir aukštam svečiui Lolita įteikia po anglišką knygą, mokyklos jauniems aktoriams fotoaparata, jauniausiai renginio dalyvei Kristinai atitenka Lolitos 15-mečio sūnaus Manto sukrauta kuprinė, mokyklos korespondentei Austei – parkeris ir t.t.

Šio renginio metu Lolitos iniciatyva dar švenčiamas mokyklos gimtadienis. Šiai progai Lolitos specialiai užsakytas tortas vėžamas net mašiną nuo svorio buvo

Lolita dėkoja lietuvių kalbos mokytojai Bronėi Močekvičienėi prieš 28 metus pastūmėjusiai į tikrąjį žurnalistikos kelią.

"sugriovęs", pasipuošęs 141 gimtadienio žvakutėmis puikuojasi salės viduryje. Kas nežino pasakysiu, kad Krosnos miesteliui jau 401 metai, o Krosnos Šv. Apaštalo Evangelisto Mato parapija jau skaičiuoja 601 metus. Sudainavę "Ilgiausių metų" mes, popietės dalyviai, įžengiamie į 142-uosius Krosnos mokyklos gyvavimo metus. Nusifotografavome bendroje šeimyninėje

nuotraukoje, kuri bus patalpinta į Sydneį skirtą stendą mokyklos vestibulyje.

Po trumpučių pertraukos vėl visi susėdam prie staliukų, ypatingų staliukų, ant kurių ne tik jau minėtoms gėrybėms, bet ir špagaklės su atsakymais į viktorinos "Kiek daug žinai apie Australiją?" klausimus. Kai kurie atsakymai šokoladu užrašyti ant sausainių, kaip pavydžiui: Australijos sotinės pavadinimas – Canberra ar saldainiai su eukalipto aliejais sufleruoja atsakymą kuo minta koalos. Atsakinėjant į Lolitos organizuotos viktorinos "Kiek daug žinai apie Australiją?" klausimus visi dalyviai atsakymus galėjo surasti tiesiog čia, salėje. O ir atėję į susitikimą moksleiviai apie Australiją buvo paskaitę šį bei tą, todėl žino, kokia kalba aborigenai kalba, koks didžiausias pasaulyje akmenis (monolitas) pavadinimas. Žinojo ir Australijos sostinę ir kaip vadinasi Australijoje leidžiamas lietuviškas laikraštis – "Mūsų Pastogė". Susirinkusieji atsakė ir į sunkesnius klausimus, nes pasakinėti, gavę Lolitos leidimą, galėjo Irena, Romas, Danny. Kiekvienam teisingai atsakiusiam buvo įteiktas vertingas australiškas prizas. O klausimų buvo gal apie 56 ir tik į kelis sunkiuosius Lolitos pateiktus klausimus nebuvo atsakyta. Tiesa, kai kuriais atsakymais į sūnius klausimus džiugino ir savo žiniomis stebino Lolitos tėvai – Julija ir Kęstutis Andziulevičiai.

Oficialaus renginio pabaigoje padėkos žodį tarė mokyklos direktorius Remigijus Jasevičius, kuriam romas Kalėda įteikė asmeninę dovaną ir mokyklos bibliotekai padovanojo keletą išveivijoje išleistų knygelių. Vicemeris A. Margelis gražius savo krašto herbus įteikė Lolitai ir Irenai Kalėdoms ir pakvietė susipažinti su rajono žymiomis vietomis. Prateisti šiltą ir gyvybingą pokalbį Lolita visus suaugusius pakvietė diskusijoms į mokyklos valgyklos salę, o moksleiviai laimingi linksmynosi surengtoje diskotekoje.

Išsiskyrėme praturtėje, daug sužinoję ir gal net geresni. Einšteinas yra pasakęs, kad kažko vertas yra tik toks gyvenimas, kuris nuvyventas dėl kitų. Rašydama šiuos žodžius galvoju apie nuostabius, nuoširdžius Lolitą, Ireną, Danny, Romą Kalėdas. Dar kartą dėkodama už įspūdingą šventinį šurmulį mūsų mokykloje, dvasines bei materialias dovanas, džiaugiuosi dar ir tuo, kad Krosnos mokyklos vardas yra tariamas ir tolimojoje Australijoje.

Jono Kunco knyga VIENAS GYVENIMAS, VIENAS PASAULIS

Mūsų žinomas, politikos apžvalgininkas, dr. Jonas Kunca Lietuvoje yra išleidęs knygą "Vienas gyvenimas, vienas pasaulis", kuri yra skirta Lietuvos žmonėms, ją galima įsigyti tik Lietuvoje.

Knygoje autorius aprašo prisiminimus, išgyvenimus, mintis Lietuvoje ir svetur.

Knyga susideda iš atskirų aprašymų kaip: pamąstymai planetos tema, europiečių vertybės, ekonominės krizės, Lietuva, žvilgsnis iš šalies... Autorius paličia opiausias mūsų Tėvynės vietas.

Norintys pasiskaityti šią knygą galite kreiptis į "T.A." redaktore,

Mariją Geštaitienę

Laiškas redakcijai

Didž. Gerb. p. Redaktorė

Norėčiau pasidalinti su Jūsų skaitytojais šia poema neseniai gauta iš Lietuvos. Gavau poema knygėlėje pavadinata *LAPTEVIEČIAI*, kurioje sudėta Lietuvos Tremtinių, ištremtų prie Laptevų Jūros, tarp jų Dalia Grinkevičiūtė, autorė *Lietuviai prie Laptevų Jūros*, taip pat ir mūsų artimi šeimos giminės.

"Yra žmogus – yra ir jo problemos. Nais gultine, ant daigio atsirėmus, Atkiš dantų geltonus klavišus.

Nebus tautos – nebus jokios problemos:

*Kalbos, tikybos, rašto ir minties.
Beliks žemėlapių senųjų rėmuos
Išblukęs vardas kritusios genties.
O, mažos tautos, didžios mažos tautos!
Belaisvės avo žemės ir garbės...
Galingų ordų akmeninis srautas
Per Jūsų kaulus skradžiai nudardės.
Ir žus tarpusavyje nepasidaliję
Vandens ir oro, kosmoso tamsos,
Visur patyrę – niekur neprigiję,
Nepalytėtos gėrio ir tiesos."*

Vytautas Cinauskas

Su pagarba,

Jūsų NIJOLĖ ŽVIRZDINAITĖ-
ŠALKŪNIENĖ

ANTRASIS PASAULINIS KARAS

Viktoras BALTUTIS

(Tęsinys iš Nr. 20)

Lietuva nesusigundė šiuo siūlymu, kurį neoficialiai inspiravo vokiečiai. Lenkija labai greitai sukupo, nors prieš tai skelbėsi, kad ji šturmuos Berlyną. Rugsėjo 17-tą rusai puolė Lenkiją, užėmė rytinę jos dalį ir Vilniaus kraštą.

Spalio 10 dieną rusai pasiūlė, su tam tikromis sąlygomis, gražinti gerokai apkarpytą Vilniaus kraštą Lietuvai. Visi džiūgavo: pagaliau Vilnius mūsų, bet girdėjome sakant: "Vilnius mūsų, o mes rusų." Sovietų reikalavimai Lietuvai vis didėjo. Mūsų spauda apie tai nedaug terašė. Matyt, tikėjosi kaip nors ištrūkti iš rusiškos meškos glėbio ir išvengti nepriklausomybės praradimo.

Visuose Lietuvos laikraščiuose mirgėjo nuotraukos: Lietuvos kariuomenė įgyjuoja į sostinę Vilnių. Kariuomenę veda generolas Vincas Vitkauskas. Dauguma valdžios įstaigų persikelia į Vilnių.

Neilgai džiaugėmės atgautu Vilniaus kraštu. Lietuvoje įvesti rusų kariuomenės daliniai. Pradžioje tik keliose vietovėse. Dar ir šiandien prisimenu jų pasirodymą: nuvargę, uniformos suglamžytos, brezentiniai batai, baimingi ir kartu grėsmingi žvilgsniai. Daug dar mus nematytų, mongolų ir kelmukų veidai siauromis akimis. Kai kas juokėsi, kad jie prisimerkę, nes Lietuvoje per daug saulės.

Pasirodė ir karininkų žmonos, jas visi vadino katiušomis. Jų apranga irgi negeresnė. Lietuvoje įtampa dar labiau padidėjo. Vyriausybės keitėsi, iki pagaliau 1940 metais birželio viduryje, visi laikraščiai paskelbė, kad prezidentas Antanas Smetona pasitraukė į užsienį. Paskelbta nauja Lietuvos vyriausybė, draugiška sovietams. Ministeris pirmininkas žurnalistas Justas Paleckis, žmonėms negirdėtas, nepažįstamas. Jis per radiją kreipėsi į Lietuvos piliečius, ragindamas džiaugtis liaudies

pergalę, kurią pasiekėme, padedant draugiškai ir nenugalimai Raudonajai Armijai. Sudarytos vyriausybės nariai, išskyrus rašytoją Vincą Krėvę, Ernestą Galvanauską ir generolą Vincą Vitkauską, negirdėti, palankūs komunistams, kai kurie dalyvavę komunistinės veiklos pogrindyje ir už tai sėdėję kalėjime. Visus labai nustebino ir nuvylė generolo Vinco Vitkausko staigus perėjimas komunistų pusėn. Papildomi rusų kariuomenės daliniai užėmė strategines Lietuvoje vietoves. Gatvėse pasirodė daugiau rusų kareivių ir katiušų. Jie visi puolė į mūsų krautuves, kuriose dar buvo pakankamai prekių ir viską pirko.

Graži ir šilta vasara, bet žmonės skendo baimėje ir netikrume. Per radiją, kurio visi klausėmės, laukdami naujienų, girdėjosi tik Sovietų Sąjungos garbinimas: sovietų sąjungoje visko pilna, valdžia pati demokratiškiausia, nes liaudies rinkta, gyvenimas kaip rojuje, nieko netrūksta ir Lietuva privalo džiaugtis, būdama plačiosios tėvynės dalimi. Visus mus globos draugas, mokytojas ir tėvas Stalinas. Dingo mūsų himnas, trispalvė ir patriotinės dainos. Net ir šiandien po tiek metų, nežinau, kodėl tada per radiją buvo labai dažnai perduodama daina "Tau sesute, puikios gelės..."

Mūsų miestelis nedidelis, bet pasikeitimai palietė beveik kiekvieną. Dingo Lietuvos policija, atsirado milicija, vietoje valsčiaus viršaičio – Vykdomasis komitetas, jo pirmininkas – sekretorius nepasiturtintis žydėlis. Rudenį, 1940 metais grįžome į mokyklą. Visi susirikiavome mokyklos kieme. Su broliu turėjome lankyti šeštą pradžios mokyklos skyrių. Čia jau buvo ir žydų tautybės mokinių. Jie lakstė ir dalino plakatus su dideliais mums nepažįstamais veidais. Leniną ir Staliną jau buvome matę, bet kiti buvo dar nematyti. Niekas plakatų nenorėjo nešti, bet įbruko įrankas ir negalėjome atsiskirti, mokytojai irgi įsakė plakatus priimti. Eisena buvo labai netvarkinga, o bandymas dainuoti dainas, kurių mes nebuvome girdėję, nepavyko, tik keli balsai rėkė, nesulaukdami pritarimo.

(Bus daugiau)